

Advies tot een algemene staking

Thomas Colignatus
<http://www.dataweb.nl/~cool>
4 maart 2009

Inleiding

Eerder al adviseerde ik tot een bocot van Nederland, Colignatus (2004, 2009b). Wanneer Nederlanders ongeduldig worden is een algemene staking natuurlijk ook mogelijk en misschien sneller. Dus ook het advies: leg het land plat !

Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Vele economen hebben het vertrouwen beschaamd, moeten blijkbaar terug naar de schoolbanken en bovendien moeten de leerboeken herschreven worden. Het probleem is dat de collega-economen de analyse hebben genegeerd die ik al zo'n 20 jaar naar voren breng, zie Colignatus (1990, 2005a, 2009a).

We staan nu voor de keuze tussen een open geest of een bijtjesdag.

Open geest of bijtjesdag

Econoom Van Bergeijk (2008) pleit voor een open geest: "Als er al een les uit deze periode getrokken kan worden dan is het wel dat we ons moeten wapenen tegen inertie en het vasthouden aan dogma's die het zicht op een oplossing verstoren. In de jaren dertig ontbrak het aan een debat dat over de grondslagen en doeleinden van het economische beleid moet worden gevoerd. Laten we de discussie nu wel en in alle openheid voeren. De andere meningen zullen dit keer extra belangrijk zijn." Van Bergeijk (2009) citeert nog eens Keynes: "The difficulty lies, not in new ideas, but in escaping from the old ones, which ramify, for those brought up as most of us have been, into every corner of our mind."

Intellectueel historicus Ankersmit (2009) zegt daarentegen de economen de wacht aan: "Economen zijn niet de oplossing van de huidige problemen, maar zelf een deel daarvan."

Een populaire manier om nieuwe ideeën ruimte te geven is de hoofden te vervangen waarin die gedachten zitten. Het artikel van Ankersmit lijkt een opmaat tot zo'n bijtjesdag. Volkskrant-journalist Klok (2009) heft de bijl boven Wellink van de DNB en BIS en schrijft dreigend: "Tot nu toe is nog geen toezichthouder opgestapt vanwege de kredietcrisis". (Zie ook de bijlage.)

De betogen van Klok en Ankersmit rammelen op cruciale punten. Dat weerhoudt hen er niet van stelling te betrekken en dat zal menig krantenlezer ook weinig deren, want het lijkt erop dat zij een groeiende stemming verwoorden dat barbertje moet hangen. In IJsland werd de president van de Centrale Bank Oddsson met enige moeite tot terugtreden gedwongen, waarbij natuurlijk de onafhankelijkheid geweld werd aangedaan maar waar het een lichtpuntje is – of juist weer een teken hoe irrationeel sentimenten kunnen zijn – dat het argument werd gebruikt dat een president van een Centrale Bank een economische opleiding moet hebben – welke Oddsson niet had. Wellink mag op dit punt in zijn handen knijpen want heeft rechten gestudeerd maar is daarna in de economie gepromoveerd, zie Albrecht (2009).

Ik denk dat we twee zaken moeten scheiden: (a) onderzoeken en studeren, als de beste manier om nieuwe ideeën te verwerven, (b) aftreden of afzetten, als de beste manier om te corrigeren

wanneer de integriteit van de wetenschap beschadigd is. Mijn focus is hierbij de wetenschap en ik neem aan dat dit zich ook laat vertalen naar toezichthouders ook al ga ik verder niet in op zo'n eventuele vertaling. De populaire bijtjesdag en de betogen van Klok en Ankersmit vermengen punten (a) en (b) tot een onzuivere soep. Weliswaar zijn de rapen gaar maar het is ook spaghetti en je kunt er geen worst van maken.

Paradoxaal genoeg zijn Ankersmit en ik het eens waar hij schrijft: “En zonder een sterke, vertrouwenwekkende staat staan ons daarbij chaos, oorlog en burgeroorlog te wachten. Als we onze democratieën niet op orde brengen, dan gaan we met een lek sloepje de toekomst in.” Dit is precies het betoog van Colignatus (1990, 2005a, 2009a). Maar ja, ik ben wel econoom, dus hoe komt Ankersmit erbij om mij tot “deel van het probleem” te verklaren – terwijl hij mijn werk klaarblijkelijk niet leest ?

Bij een heldere scheiding van (a) en (b) kom je uit bij de volgende aanpak. Eerder adviseerde Colignatus (1990) tot een parlementaire enquête naar de massale werkloosheid en de rol daarbij van het Centraal Planbureau (CPB), daarna Colignatus (2004) tot een boycot van Nederland totdat de censuur door de directie van het CPB zou zijn opgeheven, daarna Colignatus (2005b) tot ontslag van de hoogleraren economie. Colignatus (2009a) constateert – met Keynes en Van Bergeijk – dat economen terug naar de schoolbanken moeten om de juiste theorie te leren. Colignatus (2009b) constateert tot zijn genoegen dat de export al 10% lager ligt. Maar het is sneller om het land plat te leggen.

Elo rating

De denkfout van Ankersmit is dat hij alle economen op één hoop gooit. Er zijn wel degelijk goede economen maar om dat te zien zou Ankersmit economie moeten studeren. Schakers hebben een manier om de sterkte van spelers te meten, de “rating” opgesteld door Elo, welke gelijk blijkt te zijn aan het model dat Rasch ontwikkelde voor leesvaardigheden en dat tegenwoordig ook Item Response Theory heet. Met de ratings van twee schakers is de kans te berekenen dat de ene van de andere wint terwijl na de match de ratings worden aangepast op grond van de uitkomst. Economen hebben citaten-scores en titels en benoemingen maar deze geven geen onderscheidend vermogen ten aanzien van de vraag of iemand een “goed econoom” is en of een advies bruikbaar is. Colignatus (1996) heeft op grond van het eigen oordeel een beeld gegeven hoe de “ratings” in die periode lagen. Daar werd een schaal van 0 tot 10 gebruikt, en werd nog onderscheid gemaakt tussen hoe economen over de ratings zouden denken en hoe het werkelijk lag.

Het is een goed moment om deze exercitie te herhalen. Laten we de schaal nu van 0 tot 100 lopen met Tinbergen en Keynes op 100. Nobelprijswinnaars staan op 99 en 100. Bijvoorbeeld Arrow staat op 99 want heeft terecht de Nobelprijs maar is toch niet zo'n goede econoom gezien zijn interpretatie van zijn onmogelijkheidsstelling. Potentiële Nobelprijswinnaars kunnen op 99 en 98 staan. Ikzelf sta op 99, ben een beter econoom dan Arrow maar niemand heeft het nog aangedurfd om de censuur van de wetenschap door de directie van het CPB te corrigeren.

Bovenberg, Van Wijnbergen, Jacobs, Boot en Buitter (2009) adviseren over de crisis. Dit artikel geeft een verkeerde analyse met als belangrijke oorzaak dat de auteurs geen kennis nemen van de relevante literatuur. In het algemeen zijn de scores Bovenberg 40, Van Wijnbergen 70, Jacobs 50, Boot 85, Buitter 90. Dit zijn de werkelijke scores op grond van mijn oordeel en niet de scores zoals vele economen het ervaren, waarin bijvoorbeeld Bovenberg veel hoger zou scoren. Een belangrijke observatie is dat de Nederlandse economenwereld in de traditie van Tinbergen een gespreks- en overlegcultuur had maar dat met de komst van Van der Ploeg (60) een Angelsaksische debating- en afblufcultuur in opkomst is, wat niet goed uitwerkt voor diens leerlingen zoals genoemde Jacobs maar ook Teulings (50), de huidige directeur CPB. Deze scores geven ons een nuttig inblikje in ons economenland.

Het lijkt me wenselijk dat economen zich verzetten tegen de uitspraak van Ankersmit: “Economen zijn niet de oplossing van de huidige problemen, maar zelf een deel daarvan.” Ten eerste is het een maatschappelijke crisis, en al sinds 1990, toen de directie CPB met de censuur begon. Ten tweede is het juist de economische wetenschap die ons uit die crisis kan helpen. Maar je moet natuurlijk wel een open geest houden en de goede econoom weten te vinden.

Een landschap van ivoren torens

Toen ik econometrie studeerde volgden we college wiskunde met de wis- en natuurkundigen. Dit was een uitstekende constructie en ik ben mijn docenten nog steeds zeer dankbaar voor het stevige fundament. Het spreekt natuurlijk ook voor zich. Het is me later wel gaan opvallen dat er allerlei takken van sport zijn waarin iemand “hoogleraar” kan worden zonder zo’n stevige basis. Ankersmit heeft gelukkig in zijn eerste drie studiejaren ook wis- en natuurkunde gestudeerd voordat hij omzwaaide naar filosofie en geschiedenis. Maar je moet de discipline wel volhouden. Oordelen en beleidsadviezen moeten wel over de werkelijkheid blijven gaan en niet over de eigen gedachtenspinsels. J.K. Galbraith (99) heeft ook de wiskunde links laten liggen maar had mijns inziens wel de Nobelprijs verdiend voor de kwaliteit van zijn inzichten: dus het kan wel.

Men komt hardwerkende wetenschappers tegen maar ook falende. Het intellectuele landschap van onze academia wordt gekenmerkt door ivoren torens, waarin iedere “hoogleraar” als koning of koningin het eigen rijk bestiert, met rituelen en geheimtalen om pottekijkers buiten de deur te houden – althans, zo lijkt het wel. In Ankersmit zien we een “hoogleraar” die, in zijn generalisatie, stelt dat ik het niet zou snappen, terwijl hij klaarblijkelijk niet de moeite heeft genomen mijn werk te bestuderen. Ankersmit blijkt lid van de KNAW. Maar ik heb de KNAW gevraagd of men de schending van de integriteit van de wetenschap door de directie van het CPB zou willen onderzoeken, en ik heb daar nul op het rekest gekregen. President Dijkgraaf is druk doende met Darwin, een wetenschapper van 100 jaar geleden, maar de censuur onder zijn neus ziet hij niet. Colignatus (1996) legt al uit dat er erg veel cognitieve dissonantie is, wellicht dat het tegenwoordig met een hersenscan ook aan te tonen is en dat mensen dan schrikken van waar ze mee bezig zijn.

Wat er nu gebeurt, met die moeizame vermenging op het CPB van beleidsinvloed, wetenschapsachtige rituelen, censuur en machtsmisbruik, ja, natuurlijk, dan is het wel erg gemakkelijk om kritiek op “de economen” te hebben. Zorg ervoor dat op het CPB ook werkelijk wetenschappelijk kan worden gewerkt, pas daarna zou je kritiek op de uitkomsten kunnen hebben, welke kritiek dan onderdeel uitmaakt van de wetenschappelijke discussie.

Waar het twintig jaar geleden ging om de maatschappelijke crisis, waar een goede aanpak bestond uit een parlementaire enquête naar de werkloosheid en de rol daarbij van de voorbereiding van het economisch beleid en daarin de rol van het CPB, is er inmiddels niet alleen sprake van achterstallig onderhoud maar is ook gebleken dat er meer aspecten zijn waarop aangepakt moet worden.

Conclusie

Velen zullen vinden dat de crisis voortraast en dat er geen tijd is om op de uitkomst van die parlementaire enquête te wachten. Daar zit wel wat in. Op korte termijn zou je inderdaad de directeur CPB op non-actief kunnen stellen en mij weer op het CPB kunnen aanstellen om het herstelscenario door te rekenen. Een element zal zijn een arbeidsduurverkorting van 38 naar 32 uur – iedereen vier dagen werken – om de pijn te verdelen want er zijn geen andere maatregelen

om op micro niveau het vertrouwen in herstel weer te laten groeien. Maar het is niet waarschijnlijk dat het kabinet die weg zal gaan.

In een situatie waarin er stelselmatig gebrek aan respect voor de wetenschap is kunnen wetenschappelijke economen het beste adviseren het land plat te leggen totdat er een parlementaire enquête komt zoals omschreven.

Bijlage: Email aan Klok

Sat, 28 Feb 2009 18:05:43 +0100

Cc: martin.wolf@ft.com, letters@economist.com, email@bis.org, info@dnb.nl, nrc@nrc.nl, h.a.benink@uvt.nl, A.W.A.Boot@uva.nl, dejournalist@dejournalist.nl (and other journalists)

Dear Mr. Klok,

Your newspaper report today on Nout Wellink, of the Dutch Central Bank (DNB) and the BIS in Basle, and the implied suggestion of his resignation, is unbalanced, deficient and misleading.

Your main point is that BIS allowed capital requirements and/or ratios to be too low. For comparison, you refer to Spain where requirements and/or ratios were increased and where banks would be in a much better position now. You forget that Spain benefitted from foreign banks supporting activity in Spain. Your "solution" would not be doable for the world at large. Your "solution" would likely have created huge unemployment.

Your newspaper report also leaves out the more fundamental questions. Earlier, I sent you a link to a paper that explains the crisis as "repressed stagflation": <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/10831> Apparently you have not used this article.

In conclusion, your newspaper article is unbalanced, deficient and misleading.

It is sad to observe that this is a main article in one of the main Dutch newspapers. This kind of reporting only confirms me that the world should boycott Holland till the censorship of science by the directorate of the Dutch Central Planning Bureau is resolved, see <http://www.dataweb.nl/~cool/AdviceToBoycottHolland.html>

You will not be surprised to hear that I will also support the dismissal / resignation of journalists in Holland.

Kind regards,

Thomas Cool / Thomas Colignatus
<http://www.dataweb.nl/~cool>

Literatuur

Albrecht, Y. (2009), "Interview met Nout Wellink. Vernieuwing zorgt voor welvaart, maar wanneer gaat het te hard?", Leidraad (blad voor alumni), Winter 08/09, p22-26

Ankersmit, F. (2009), "Neoliberale sufferers", Trouw, Katern Letter & Geest, p70-71, 28 februari. Een ingekorte versie staat hier http://www.trouw.nl/opinie/letter-en-geest/article2041864.ece/Neoliberale_sufferds_.html

- Bergeijk, P. van (2008), “Vasthouden of loslaten”, ESB, jaargang 93, no 4550
- Bergeijk, P. van (2009), “Daarom is economie nu leuk (en EZ soms ook een beetje)”, <http://economie.blogspot.com/>, 17 februari 2009
- Bovenberg L., S. van Wijnbergen, B. Jacobs, A. Boot en W. Buiters (2009), “Niets doen is geen optie”, Me Judice, jaargang 2, 24 februari 2009 <http://www.mejudice.nl/node/160>
- Colignatus, Th. (1989), “Neoklassieke knelpunten voor de Nederlandse economie voor de ontwikkeling op de langere termijn”, CPB interne notitie 89-III-20, 23 november, <http://www.dataweb.nl/~cool/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Record/1989/11/23/index.html> (scan met OCR leesfouten)
- Colignatus, Th. (1990), “After 20 years of mass unemployment: Why we might wish for a parliamentary inquiry”, conference paper & CPB internal note 90-III-38, <http://www.dataweb.nl/~cool/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Record/1990/12/18/index.html>
- Colignatus, Th. (1996), “An institutional explanation of structural unemployment of low income labour”, Presentation for the 7th Research Day of the Social Sciences, Amsterdam, April 11 & 12 1996, ewp-oth/9605001 – zie eventueel ook de locale file op <http://www.dataweb.nl/~cool/papengli.html>
- Colignatus, Th. (2004), “After 35 years of mass unemployment: An advice to boycott Holland”, ewp-get/0405001, <http://econwpa.wustl.edu/eprints/get/papers/0405/0405001.abs>
- Colignatus, Th. (2005a), “Definition & Reality in the General Theory of Political Economy”, Dutch University Press, <http://www.dataweb.nl/~cool/Papers/Drgtpe/Index.html>
- Colignatus, Th. (2005b), “Advies tot ontslag van alle hoogleraren economie”, <http://www.dataweb.nl/~cool/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Artikelen/AdviesOntslagHooglerarenEconomie.pdf>, ook gepubliceerd in het Tijdschrift voor het Economisch Onderwijs, 2005, no 2, april, p108-112, http://www.vecon.nl/index.php?pagina=teo_2005_nr2
- Colignatus, Th. (2009a), “The current economic crisis: A solution that “lies buried and obscured in a mass of false theory””, <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/3087>
- Colignatus, Th. (2009b), “Boycot Nederland”, <http://www.peterbreedveld.com/archives/00001775.html>
- Colignatus, Th. (2009c), “Advies tot een algemene staking”, dit artikel
- Klok, P. (2009), “Wellink liet de teugels vieren”, de Volkskrant, Katern Economie p13, 28 februari. Deze 4 maart staat er blijkbaar nog steeds geen versie op <http://www.volkskrant.nl/economie/>